

## Sexuálna kriminalita páchaná na ženách

Mgr. Michaela Kiššová, PhD.

**Abstrakt:** Násilie páchané na ženách je predmetom kriminologických diskusií a to z viacerých dôvodov, ktoré súvisia s jeho pretrvávajúcim výskytom, závažnosťou a komplexnosťou. Z kriminologického hľadiska sa niektoré druhy násilia páchaného na ženách prejavujú v latentnejšej podobe ako iné. Práve k najlatentnejším druhom môžeme zaradiť sexuálne násilie a sexuálnu kriminalitu páchanú na ženách. Rodová nerovnosť a mocenské vzťahy vo výraznej miere ovplyvňujú aj toto násilie viac ako iné druhy. V úvode je vymedzený aktuálny stav skúmanej problematiky a následne sú vymedzené pojmy, ktoré bezprostredne súvisia s danou témou ako je sexuálne násilie, sexuálne obťažovanie či sexuálne vykorisťovanie. V ďalšej časti autorka analyzuje vybrané trestné činy zaradené do sexuálnej kriminality páchaných na ženách v Slovenskej republike prostredníctvom štatistických súborov Policajného zboru od roku 2016 až do roku 2023. Do súvislosti uvádza dva faktory, ktoré súvisia s daným skúmaním a nimi sú index viktímnosti a miera objasňovania. V závere sú vyhodnotené výsledky realizovaného skúmania a uvedené podnety k vedeckej diskusií k téme sexuálna kriminalita.

**Kľúčové slová:** žena, obeť, sexuálna kriminalita, znásilnenie, sexuálne násilie, sexuálne zneužívanie.

**Abstract:** Violence against women is a subject of criminological debate for a number of reasons related to its persistence, severity and complexity. From a criminological perspective, some types of violence against women manifest themselves in a more latent form than others. It is among the most latent types that we can include sexual violence and sexual crime against women. Gender inequality and power relations also have a greater impact on this type of violence than other types. The introduction defines the current state of the subject and then defines terms that are directly related to the topic, such as sexual violence, sexual harassment and sexual exploitation. In the next section, the author analyses selected crimes classified as sexual crimes against women in the Slovak Republic through the statistical files of the Police Force from 2016 to 2023. She puts into context two factors that are related to the given research and they are the victimization index and the rate of clarification. In the conclusion, the results of the conducted research are evaluated and suggestions for scientific discussion on the topic of sexual crime are given.

**Keywords:** woman, victim, sexual crime, rape, sexual violence, sexual abuse.

### Úvod

Všeobecná deklarácia ľudských práv garantuje, že „Každý je oprávnený na všetky práva a slobody, ktoré stanovuje táto deklarácia, bez akéhokoľvek rozdielu rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.“ Práve túto garanciu poskytuje štát a zároveň by ju mali mať aj členovia daného štátu. Predpoklad je stanovený, ale aj napriek tomu ho niektoré osoby v určitých prípadoch popierajú, z dôvodu, že páchajú činy, ktoré sú priamo s danými právami v rozpore. Medzi tieto prípady môžeme zaradiť aj násilie, ktoré je páchané

na ženách. Násilie páchané na ženách je v rozpore s právom na slobodu a osobnú bezpečnosť, ako aj popiera celkovú dôstojnosť či rešpekt voči osobe.

Rôzne formy násillia sprevádzajú ženu počas celého jej života od telesného týrania, cez psychické násilie až po sexuálne násilie, či ekonomické prípadne sociálne násilie. Na základe štatistických informácií OSN až 19 % žien vo veku od 15 rokov do 49 rokov zažilo fyzické a/alebo sexuálne násilie zo strany blízkeho (intímneho) partnera, pričom v niektorých prípadoch dané konania končili úmrtím obeť. Ďalšie štatistické informácie k tejto téme poskytuje aj Svetová zdravotnícka organizácia, ktorá uvádza, že približne 1 z 3 žien je celosvetovo vystavená fyzickému a/alebo sexuálnemu násilliu či už zo strany intímneho partnera alebo inej neznámej osoby. Práve väčšinu tohto násillia tvorí násilie zo strany intímneho partnera. Celosvetovo takmer jedna tretina (27 %) žien vo veku od 15 rokov do 49 rokov, ktoré boli vo vzťahu, uvádza, že boli vystavené nejakej forme fyzického a/alebo sexuálneho násillia zo strany intímneho partnera.<sup>1</sup>

Realizovaním výskumnej štúdie reprezentatívneho výskumu o sexuálnom násillí na ženách v Slovenskej republike, autori Očenášová a Michalík uvádzajú, že „celoživotná prevencia sexuálneho násillia je 4,9 %, čo tvorí približne 100 000 žien na Slovensku. 22 % z nich sa stretlo so sexuálnym násillím v detstve, 63 % po dovŕšení 15 rokov a 15 % v detstve aj v dospelosti. Ženy najčastejšie zažívali znásilnenie (38 %), pokus o znásilnenie (42 %), súhlas so sexom zo strachu, čo by nasledovalo, ak by nesúhlasila (36 %), nútené dotyky na intímnych miestach (35 %) a iné (31 %), napríklad nútenie k pohlavnému styku, fyzické sexuálne obťažovanie alebo nevyžiadané sexuálne návrhy.“<sup>2</sup>

Následne môžeme konštatovať, že obeťami násillia sa stávajú aj muži, ale pri fyzickom a sexuálnom násillí je výraznejšia prevaha žien ako obetí. Taktiež „ženy v porovnaní s mužmi častejšie uvádzajú opakovanú viktimáciu a zažívanie kombinácie viacerých foriem násillia. Medzi najčastejšie druhy násillia páchaného na ženách v Slovenskej republike patrí násilie páchané v partnerskom vzťahu a sexualizované násilie.“<sup>3</sup>

Na základe uvedených štatistických informácií z viacerých špecifických inštitúcií sme sa rozhodli rozpracovať problematiku sexuálnej kriminality páchanej na ženách s prihliadnutím na územie Slovenskej republiky.

## 1. Sexuálna kriminalita páchaná na ženách

Sexuálnu kriminalitu môžeme charakterizovať ako súbor trestných činov, ktoré sú spojené so sexuálnym správaním a porušovaním sexuálnych práv a dôstojnosti jedinca. Môžeme povedať, že ide o uspokojovanie sexuálnych potrieb, ktorý je v rozpore s Trestným

---

<sup>1</sup> WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2024. *Violence against women*. [online]. [cit.2024-10-05]. Dostupné na internete: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>.

<sup>2</sup> OČENÁŠOVÁ, Z., MICHALÍK, P. 2017. *Sexuálne násilie na ženách - správa z reprezentatívneho výskumu*. [online]. [cit.2024-10-05]. Dostupné na internete: [https://www.researchgate.net/publication/360335285\\_SEXUALNE\\_NASILIE\\_NA\\_ZENACH\\_-\\_SPRAVA\\_Z\\_REPREZENTATIVNEHO\\_VYSKUMU](https://www.researchgate.net/publication/360335285_SEXUALNE_NASILIE_NA_ZENACH_-_SPRAVA_Z_REPREZENTATIVNEHO_VYSKUMU).

<sup>3</sup> MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2021. *Celoštátna stratégia rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike*. [online]. [cit.2024-10-05]. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/ministerstvo/spolocny-sekretariat-vyborov/vybor-rodovu-rovnost/dokumenty-udalosti/strategia-rovnosti-z-m-2021-27.pdf>.

zákonom. Do danej kategórie môžeme zaradiť rôzne formy sexuálneho násillia, obťažovania či vykorisťovania, ktoré je v rozpore so zákonom.

Podľa najnovších odhadov UNICEF viac ako 370 miliónov dievčat a žien, teda každá ôsma žena, zažila znásilnenie alebo sexuálny útok pred dovŕšením 18 rokov. V prípade ak sa do týchto odhadov započítajú aj „nekontaktné“ formy sexuálneho násillia, ako je napríklad online grooming alebo verbálne zneužívanie, počet zasiahnutých dievčat a žien sa celosvetovo zvýši na 650 miliónov, čo predstavuje, že 1 z 5 dievčat či žien zažili určitú formu sexuálneho útoku voči svojej osobe.<sup>4</sup>

Sexualizované násillie a sexuálne násillie disproporčne a vo výraznej miere postihuje ženy bez rozdielu krajiny, v ktorej žijú či náboženského vyznania alebo veku. Sexuálne násillie môžeme charakterizovať prostredníctvom definície Svetovej zdravotnej organizácie ako „akýkoľvek sexuálny akt, pokus o sexuálny akt alebo iný akt namierený proti sexualite osoby s použitím nátlaku, a to akoukoľvek osobou bez ohľadu na jej vzťah k obeti, v akomkoľvek prostredí.“<sup>5</sup> Z hľadiska vymedzenia pojmu môžeme pod sexuálne násillie zaradiť znásilnenie<sup>6</sup>, sexuálne zneužívanie<sup>7</sup> či sexuálne obťažovanie. Prvé dva pojmy sú charakterizované v Trestnom zákone, ale posledný z nich nie je presne definovaný. Z tohto dôvodu následne charakterizujeme pojem sexuálne obťažovanie. Pod sexuálnym obťažovaním môžeme rozumieť nežiadúce a neprimerané sexuálne správanie alebo komentáre, ktoré vytvárajú nepríjemné, urážlivé alebo nebezpečné prostredie pre osobu, ktorá je týmto správaním vystavená.<sup>8</sup>

Sexuálne obťažovanie môže mať viaceré formy. Prvou formou je verbálne správanie, ktoré sa prejavuje napríklad ako nevyžiadané sexuálne návrhy<sup>9</sup>, obťažujúce alebo obscénne poznámky týkajúce sa vzhľadu, sexuálnych preferencií alebo tela osoby<sup>10</sup> či opakované oslovovanie osoby, ktoré je neprimerané. Druhou formou je fyzické správanie, ktoré zahŕňa nežiadúce dotyky, objímanie, bozkávanie alebo iné formy fyzického kontaktu, ktoré nie sú

---

<sup>4</sup> UNICEF, 2024. *Over 370 million girls and women globally subjected to rape or sexual assault as children.* [online]. [cit.2024-10-20]. <https://www.employment.gov.sk/files/sk/ministerstvo/spolocny-sekretariat-vyborov/vybor-rodovu-rovnost/dokumenty-udalosti/strategia-rovnosti-z-m-2021-27.pdf>.

<sup>5</sup> WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Sexual violence.* [online]. [cit.2024-10-07]. Dostupné na internete: [https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/77434/WHO\\_RHR\\_12.37\\_eng.pdf](https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/77434/WHO_RHR_12.37_eng.pdf).

<sup>6</sup> § 199 Zákona č. 300/2005 Z.z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) je charakterizované znásilnenie nasledujúco „Kto násillím alebo hrozbou bezprostredného násillia donúti ženu k súložiu alebo kto na taký čin zneužije jej bezbrannosť“.

<sup>7</sup> v § 201 Trestného zákona je sexuálne zneužívanie definované ako: „Kto vykoná súlož s osobou mladšou ako pätnásť rokov alebo kto takú osobu iným spôsobom sexuálne zneužije.“ Súložou sa rozumie „spojenie pohlavných orgánov muža a ženy, v tomto prípade spojenie pohlavných orgánov páchatela a dieťaťa. Aj čiastočné vsunutie pohlavného údu sa považuje za dokonanú súlož a nemožno takéto konanie právne kvalifikovať ako pokus. Iný spôsob sexuálneho zneužívania je zásah do pohlavnej sféry poškodeného rovnakej alebo obdobnej intenzity, ako je súlož.“ (STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L. a kol.2022. *Trestný zákon Komentár. II. zväzok*, s. 340.).

<sup>8</sup> SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE ĽUDSKÉ PRÁVA, 2021. *Diskriminácia vo forme sexuálneho obťažovania – komparatívna analýza.* [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: <https://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Diskriminacia-vo-forme-sexualneho-obtazovania-1.pdf>.

<sup>9</sup> Príklady nevyžiadanych sexuálnych návrhov „Nechceš sa stretnúť a urobiť niečo viac, ako ísť len na kávu?“, „Máš pekné telo, čo keby sme to posunuli na ďalšiu úroveň?“, „Určite by si mal prísť ku mne domov, aby sme si to užili“.

<sup>10</sup> Príklady obťažujúcich poznámok o vzhľade osoby či sexuálnych návrhov alebo nežiadúcich komentárov o telesných častiach osoby: „Vyzeráš krásne, ale ak by si si odložila nejaké oblečenie bola by si ešte krajšia“, „Určite vieš, čo robíš v posteli, že mám pravdu?“, „Tvoje nohy sú neodolateľné, určite by si mala častejšie nosiť krátke sukne“.

vítané. Prípadne aj násilné vniknutie do osobného priestoru, dotýkanie sa tela alebo sexuálne akty vykonané bez súhlasu osoby. Treťou formou sú sexuálne návrhy či sexuálny nátlak, ako napríklad opakované pokusy zamerané na sexuálne stretnutia alebo intimitu či používanie svojej moci alebo autority na nátlak, aby osoba súhlasila so sexuálnymi aktivitami. Štvrtou formou je digitálne obťažovanie, ktoré obsahuje napríklad posielanie nevyžiadaných sexuálnych správ, obrázkov alebo videí (tzv. sexting) či obťažovanie prostredníctvom sociálnych médií alebo iných digitálnych platforiem, ktoré zahŕňajú sexuálne komentáre.

Každá forma sexuálneho obťažovania ponizuje či znevažuje osobu obeť a ohrozuje či už jej fyzickú, duševnú a/alebo sexuálnu integritu. Celkovo sexuálne obťažovanie vytvára zstrašujúce, nepriateľské či ponizujúce prostredie. Taktiež je veľmi potrebné zdôrazniť, že aj keď osoba akceptuje sexistickú poznámku alebo komentár o svojom tele, stále to môže byť pre ňu ponizujúce. Okrem toho takéto prijatie môže byť iba formálne, ktoré je vo viacerých prípadoch iba výsledkom tlaku zo strany vonkajšieho sveta ako napríklad v zamestnaní či v kruhu priateľov alebo rodiny.<sup>11</sup>

Sexuálna kriminalita zahŕňa aj sexuálne vykorisťovanie žien, ktoré je uvádzané v odborných publikáciách ako najčastejší účel obchodovania so ženami. Obchodovanie s ľuďmi má viaceré štádia, v ktorých dochádza k páchaniu daného trestného činu. Prvým štádiom je verbovanie, počas ktorého sú vyhľadávané osoby dostávajú určitý prísľub. Prísľub sa môže prejavovať vo forme zlepšenia životnej či ekonomickej situácie po práci v zahraničí, alebo vo forme lukratívnej pracovnej ponuky v rámci jedného štátu. Druhým štádiom je preprava osôb, ktorá prebieha či už verejnými dopravnými prostriedkami, alebo je im sprostredkovaná dohodnutou osobou, s ktorou obeť v prvom štádiu komunikovala. „*Podmienkou pri páchaní tohto trestného činu musí byť presun osoby z jedného miesta na druhé bez ohľadu na to, či transport sa vykonal v rámci jedného alebo viacerých štátov.*“<sup>12</sup> V rámci tohto štádia môže prísť ku prechovávaní osoby<sup>13</sup> či prijímaniu osoby<sup>14</sup>. Tretím štádiom je donútenie a zneužívanie, ktoré môže začať počas prepravy osoby, alebo až po jej príchode do cieľovej krajiny či iného určeného miesta. Páchatel' si kládie za cieľ získať nad obeťou prevahu a na naplnenie využíva jej postavenie na vlastné obohatenie sa, či získanie iného profitu. Najčastejšie využíva strach obeť ako aj viaceré formy násilia či hrozby násilia. Štvrtým štádiom je vyslobodenie, návrat a reintegrácia. Iba niektoré obeť sa dostávajú až do tohto štádia z dôvodu, že viaceré z nich sa nevedia dostať z vykorisťovania za žiadnych okolností.<sup>15</sup>

Dôsledky sexuálneho vykorisťovania žien má nielen fyzické dôsledky (napríklad rôzne druhy spôsobených zranení obeť, násilie páchané na obetiach počas poskytovania sexuálnych služieb, nechcené tehotenstvo a pod.), psychické dôsledky (napríklad posttraumatická stresová porucha obeť, úzkosti, pocity menejcennosti či bezmocnosti a pod.) ako aj sociálne dôsledky (napríklad stigmatizácia obeť, strata dôvery, neprijatie zo strany komunity či problémy s reintegráciou do bežného života a pod.).

---

<sup>11</sup> COUNCIL OF EUROPE. *Harassment and sexual harassment*. [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/harassment-and-sexual-harassment>.

<sup>12</sup> KLIMEK, L a kol. 2020. *Kriminológia vo vnútroštátnom a medzinárodnom rozmere*, s. 548.

<sup>13</sup> Prechovávanie osoby znamená obeť prechovávať v ponížujúcich a nevhodných podmienkach.

<sup>14</sup> Prijímanie osoby znamená získanie kontroly na ňou. Daná činnosť v rámci obchodovania s ľuďmi sa vyskytuje v rámci organizovaných zločineckých skupín.

<sup>15</sup> KLIMEK, L a kol. 2020. *Kriminológia vo vnútroštátnom a medzinárodnom rozmere*, s. 549.

Na základe štatistických informácií z krajín Európskej únie sú 2 z 3 obetí obchodovania s ľuďmi práve ženy a dievčatá.<sup>16</sup> Sexuálne vykorisťovanie žien môžeme charakterizovať ako akékoľvek skutočné zneužitie alebo pokus o zneužitie zraniteľnej pozície, rozdielnej moci alebo dôvery, na sexuálne účely vrátane, okrem iného, peňažného, sociálneho alebo politického zisku zo sexuálneho zneužívania inej osoby. Sexuálne vykorisťovanie obsahuje zneužívanie iných osôb na vykonávanie prostitúcie alebo iných foriem sexuálneho vykorisťovania, vrátane vykonávania pouličnej prostitúcie, poskytovanie služieb v rámci pornografického priemyslu či eskortných služieb.

V podmienkach Slovenskej republiky sa z hľadiska pohlavia najčastejšie stávajú obeťami sexuálneho vykorisťovania ženy. V minulosti bola Slovenská republika považovaná za zdrojovú krajinu obchodovania s ľuďmi, ale v súčasnosti sa tento trend zmenil na základe identifikovaných obetí. Sexuálne vykorisťovanie je dlhodobo najčastejšou formou zneužívania detských obetí, pričom ich podiel na celkovom počte identifikovaných obetí sexuálneho vykorisťovania vzrástol v roku 2023 na 65 %, čo je veľmi výrazný nárast v porovnaní v roku 2022 (36 %). V rámci vyšetovaných prípadov v roku 2023 boli obeťami sexuálneho vykorisťovania vo výraznej miere ženy v počte 26 obetí<sup>17</sup>. Sexuálne služby obeť poskytovali najmä v bytoch páchateľov a v motorových vozidlách klientov.

V prípadoch sexuálneho vykorisťovania boli ako v jedinom účele obchodovania s ľuďmi zistené sociálne siete ako prostriedok kontaktov, ktoré sa vo väčšej miere využívajú na ponúkajú služieb obeť a na získavanie klientov.<sup>18</sup>

Následne uvádzame prípad, ktorý bol páchaný v Slovenskej republike a páchatelia boli zistení na konci roku 2018. *„Vtedy 19 ročná žena bola nútená prostitúcii s desiatkou mužov denne. Všetko sa začalo ešte minulý rok, keď mala Lívia L. (34) zlákať poškodenú do svojho domu v okrese Levice na pomocné práce v domácnosti. Bola to však len zámienka. Následne jej mala oznámiť, že bude vykonávať prostitúciu. Ďalší obvinený Erik Š. (38) mal mladej žene na internete založiť profil s jej fotkami v spodnej bielizni. V profile nechýbali ani informácie aké druhy sexuálnych služieb bude poskytovať a za akú sumu. Mladá žena bola denne nútená k prostitúcii na rôznych odľahlých miestach v levickom okrese v autách a neskôr aj na ulici v Nitre a v Bratislave. Obvinení ju sledovali z vozidla, prípadne ju kontrolovali cez mobil. Mala zakázaný akýkoľvek kontakt s ľuďmi mimo prostitúcie. Poslušnosť si mali vynucovať násilím. Zažívala bitky a vyhrážanie, mali ju oblievať studenou vodou. Padali facky a kopance. Všetky zarobené peniaze musela odovzdávať. Oboch Líviu L. a Erika Š. už vyšetrovateľ národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii obvinil zo zločinu obchodovania s ľuďmi. V prípade dokázania viny im hrozí trest odňatia slobody na sedem až 12 rokov. Stíhaní sú vo väzbe.“*<sup>19</sup>

---

<sup>16</sup> EURÓPSKY PARLAMENT, 2024. Obchodovanie s ľuďmi: boj EÚ proti vykorisťovaniu. [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: <https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20230921STO05705/obchodovanie-s-ludmi-boj-eu-proti-vykoristovaniu>.

<sup>17</sup> Boli identifikované 3 mužské obeť.

<sup>18</sup> MINISTRY OF INTERIOR OF THE SLOVAK REPUBLIC, 2024. *Situation Report for the Fight against Trafficking in Human Beings in the Slovak Republic for 2023*. [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: [https://www.minv.sk/swift\\_data/source/mvsvr/obchodovanie\\_ludmi/vyhodnotenia\\_ppoo/Situacna\\_sprav\\_a\\_OSL\\_za\\_rok\\_2023\\_FINAL.pdf](https://www.minv.sk/swift_data/source/mvsvr/obchodovanie_ludmi/vyhodnotenia_ppoo/Situacna_sprav_a_OSL_za_rok_2023_FINAL.pdf).

<sup>19</sup> POLÍCIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2018. Obchodovali s mladou ženou, núkali ju na prostitúciu. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete: [https://www.facebook.com/policiaslovakia/videos/z%C3%A1sah-%C3%BAhcp/208290703422741/?locale=sk\\_SK](https://www.facebook.com/policiaslovakia/videos/z%C3%A1sah-%C3%BAhcp/208290703422741/?locale=sk_SK).

Analýzou uvedeného prípadu môžeme rozpoznať viaceré kriminogénne faktory obchodovania s ľuďmi za účelom sexuálneho vykorisťovania. K týmto faktorom môžeme zaradiť zneužívanie a manipuláciu páchatel'ov, ktorá nastala keď páchatelia využili svoju pozíciu, aby si získali dôveru obeť. Taktiež sa manipulácia objavila aj v prípade prinútenia vykonávať prostitúciu a to aj prostredníctvom hrozby násillia, ako aj realizovaného násillia na obeť. Aj v tomto prípade sa manipulácia a násillie stali faktormi, ktoré udržuju páchatel'ovu kontrolu a jeho mocenské postavenie nad obeťou.

Ďalším kriminogénnym faktorom v danom prípade sú nedostačujúce sociálno-ekonomické podmienky, v ktorých sa ocitla mladá obeť. Obeť pod vplyvom tohto faktora bola náchyľnejšia k prijatiu ponuky na prácu, aby získala finančné prostriedky. Páchatelia zneužili jej zraniteľnosť aj v tomto ohľade. Taktiež mnohé ženy sa stávajú obeťami sexuálneho vykorisťovania aj z dôvodu sociálnej a ekonomickej nerovnosti v spoločnosti<sup>20</sup>.

Izolácia od spoločnosti je ďalším faktorom, ktorý uľahčil páchanie prostitúcie v spojitosti s kontrolou pohybu a pobytu obeť. Daná izolácia oddeľovala obeť od možnosti úteku či hľadania pomoci v tomto prípade.

Nasledujúcim kriminogénnym faktorom je aj využívanie moderných technológií na páchanie kriminality, čo v danom prípade je viditeľné vo forme vytvorenia profilu a ponúkaniu sexuálnych služieb. Práve vytvorenie profilu na internete a zverejňovanie fotiek obeť v spodnej bielizni, odráža akým spôsobom sú ženy vnímané spoločnosťou, ako telesné objekty určené na uspokojovanie potrieb muža, čo vyplýva aj z celkovej rodovej nerovnosti.

## 2. Obete sexuálnych trestných činov

Po vymedzení pojmov súvisiacich so skúmanou problematikou sme sa rozhodli prostredníctvom viacerých kriminologických metód analyzovať obeť sexuálnych trestných činov s určením pohlavia obeť, ktorým boli ženy. V rámci daného skúmania sme využili najmä metódu analýzy, komparácie a syntézy.

Metódou analýzy sme skúmali štatistické informácie z Evidenčno-štatistického systému kriminality Policajného zboru za obdobie od roku 2016 do roku 2023. Metódu komparácie sme využili pri porovnávaní vybraných trestných činov páchaných na ženách a to aj v odlišných časových obdobiach. Metódu syntézy sme využili pri následnom objasnení viacerých kriminogénnych faktorov sexuálneho násillia páchaného na ženách v Slovenskej republike.

Následne sme si stanovili hypotézu, že : Vyšší index viktimizácie v Slovenskej republike je spojený s nižšou mierou objasnenosti sexuálnych trestných činov.

V rámci stanovenej hypotézy sme skúmali iba vybrané sexuálne trestné činy, ktorými boli trestné činy znásillenia (v zmysle § 199 Trestného zákona), trestné činy sexuálneho

---

<sup>20</sup> „napriek veľmi dobrej vzdelanostnej úrovni žien (na Slovensku dokonca vyššej ako u mužov) nedosahujú ženy porovnateľné zárobky s mužmi, pretože vzdelanie v oblastiach, ktoré si vo väčšej miere vyberajú ženy, je oceňované nižšie. Rozdiel v hrubej hodinovej mzde medzi mužmi a ženami sa na Slovensku už dlhodobo pohybuje nad priemerom EÚ. U žien je riziko chudoby väčšie, najmä v prípade matiek samoživiteliek a starších žien.“ (MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2021. *Celoštátna stratégia rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike*. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/ministerstvo/spolocny-sekretariat-vyborov/vybor-rodovu-rovnost/dokumenty-udalosti/strategia-rovnosti-z-m-2021-27.pdf>).

násilia (v zmysle § 200 Trestného zákona) a trestné činy sexuálneho zneužívania (v zmysle § 201 Trestného zákona).

Objektom skúmania sú vybrané sexuálne trestné činy. Predmetom skúmania je viktimizácia v oblasti sexuálnych trestných činov v Slovenskej republike.

## 2.1 Sexuálne zneužívanie

Sexuálne zneužívanie predstavuje typ násilia, ktoré sa prejavuje voči deťom a mladistvým osobám. V zmysle Trestného zákona je tento trestný čin páchaný voči osobám mladším ako pätnásť rokov v Slovenskej republike. Z čoho vyplýva, že predmet útoku je osoba mladšia ako 15 rokov, bez ohľadu na pohlavie. Sexuálne zneužívanie zahŕňa akýkoľvek sexuálny kontakt medzi páchatelom či páchatelmi a deťmi, vrátane dotykov, penetrácie, alebo nútenia detí sa zapojiť do sexuálnej aktivity. „*Pre trestnoprávnu zodpovednosť nie je rozhodujúce, či dôjde k pohlavnému uspokojeniu, resp. ejakulácii.*“<sup>21</sup>

V rámci sexuálneho zneužívania sa uvádzajú dve formy. Prvou formou je dotykové<sup>22</sup> sexuálne zneužívanie, ktoré zahŕňa napríklad dotýkanie sa genitálií dieťaťa, nútenie dieťaťa dotýkať sa genitálií niekoho iného, hranie sexuálnych hier a/alebo vkladanie predmetov alebo častí tela do vulvy alebo vagíny, do úst alebo do anusu dieťaťa za účelom sexuálneho uspokojenia. Druhou formou je bezdotykové sexuálne zneužívanie, do ktorého môžeme zaradiť napríklad ukazovanie dieťaťu pornografický materiál, obnažovanie pohlavných orgánov inej osoby pred dieťaťom, prostitúcia, obchodovanie s deťmi, fotografovanie dieťaťa v sexuálnych pózach, nabádanie dieťaťa, aby sledovalo alebo počúvalo sexuálne akty buď osobne, alebo na videu, a/alebo sledovanie dieťaťa, ako sa vyzlieka alebo používa kúpeľňu.<sup>23</sup>

Sexuálne zneužívanie detí je páchané fyzickým kontaktom páchatel'a s dieťaťom, ktoré zahŕňa napríklad súlož, obnažovanie či masturbáciu. Avšak vyskytujú sa prípady sexuálneho zneužívania detí aj prostredníctvom elektronickej komunikačnej služby v prostredí internetu ako je napríklad výroba detskej pornografie či online grooming, čo sa následne kategorizujú ako uvedené trestné činy v zmysle Trestného zákona.

Odborníci uvádzajú, že väčšina prípadov sexuálneho zneužívania detí sa odohráva prostredníctvom nepenetratívnych sexuálnych dotykov, akýsi sú hladenie alebo bozkávanie. Pokiaľ ide o pohlavie obetí sexuálneho zneužívania, výskumy sú dosť rozporuplné. Aj keď väčšina výskumov uvádza, že viktimizácia je viac orientovaná na ženy, niektoré štúdie naznačujú, že viktimizácia je viac orientovaná na mužov alebo že medzi pohlaviami nie je významný rozdiel, pričom výsledky do veľkej miery závisia od sociodemografických údajov a skúmanej povahy sexuálneho zneužívania.<sup>24</sup>

Na základe policajných štatistík môžeme konštatovať výraznú prevahu obetí žien pri sexuálnom zneužívaní oproti mužom v Slovenskej republike. Napríklad v roku 2023 bolo ženských obetí sexuálneho zneužívania 336 a mužských obetí sexuálneho zneužívania bolo 54.

<sup>21</sup> STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L. a kol. 2022. *Trestný zákon Komentár. II. zväzok*, s. 340.

<sup>22</sup> niektorí autori uvádzajú delenie na kontaktné formy (v zmysle dotykové) a bezkontaktné formy (v zmysle bezdotykové).

<sup>23</sup> POSITIVE CHILDHOOD ALLIANCE, *About child sexual abuse*. [online]. [cit. 2023-10-20]. Dostupné na internete: <https://www.preventchildabusenc.org/resource-hub/about-child-sexual-abuse/>.

<sup>24</sup> LIM YY, WAHAB S, KUMAR J, IBRAHIM F, KAMALUDDIN MR. 2021. *Typologies and Psychological Profiles of Child Sexual Abusers: An Extensive Review*. *Children (Basel)*. 2021 Apr 25;8(5):333. doi: 10.3390/children8050333. PMID: 33922985; PMCID: PMC8146192.

V porovnaní s rokom 2016, v ktorom bolo ženských obetí sexuálneho zneužívania 412 a mužských obetí sexuálneho zneužívania bolo 80. Celkovo keď sa pozrieme na index kriminality<sup>25</sup> sexuálneho zneužívania sme zistili, že od roku 2016 do roku 2023 má kolísavý smer vývoja. V roku 2016 bol index kriminality sexuálneho zneužívania 9,19 na 100 000 obyvateľov a do roku 2023 klesol na 7,35 na 100 000 obyvateľov. Najvyššia hodnota indexu kriminality sexuálneho zneužívania bola počas sledovaného obdobia v roku 2016 a najnižšia hodnota bola v roku 2022, ktorá predstavovala 6,96 na 100 000 obyvateľov.

Tab. 1 – Trestný čin sexuálneho zneužívania v Slovenskej republike

Rok	Index viktimizácie - ženy	Miera objasnenosti
2016	7,58	82,6 %
2017	7,67	76,95 %
2018	7,08	78,99 %
2019	7,44	79,55 %
2020	6,36	73,09 %
2021	5,91	75,19 %
2022	6,19	75,13 %
2023	6,19	71,18 %

Zdroj: Vlastné spracovanie z Evidenčno-štatistického systému kriminality

Následne keď analyzujeme mieru objasnenosti sexuálneho zneužívania (viď Tab.1) môžeme vidieť, že v roku 2016 bola miera objasnenosti 82,6 % a do roku 2023 klesla na 71,18 %. Môžeme konštatovať, že tieto dve hodnoty predstavujú v sledovanom období rokov najvyššiu a najnižšiu mieru objasnenosti sexuálneho zneužívania v Slovenskej republike.

Ďalším faktorom, ktorý sme skúmali pri sexuálnom zneužívaní je index viktimizácie<sup>26</sup>, ktorý je konkrétne zameraný na ženy. Z dôvodu oveľa vyššieho výskytu obetí z hľadiska pohlavia pri tomto trestnom čine. Index viktimizácie sexuálneho zneužívania žien sa pohybuje v rozpätí od 5,91 na 100 000 obyvateľov do 7,67 na 100 000 obyvateľov. V období posledných dvoch rokov môžeme vidieť, že index viktimizácie stagnuje, čo sa prejavuje veľmi ojedinele.

## 2.2 Sexuálne násilie

Na sexuálne násilie môžeme nahliadať prostredníctvom viacerých oblastí skúmania. Na účely tejto práce sme sa zamerali na koncept „pomalého násilia“, ktorý vyvinul autor R. Nixon. Koncept pomalého násilia označuje formu násilia, ktorá sa neprejavuje cez okamžité a dramatické udalosti, ale skôr sa rozvíja postupne a nepozorovane v priebehu času. Kľúčové charakteristiky tohto konceptu sa zameriavajú na dlhodobé a neviditeľné udalosti, environmentálne a ekologické dopady, neistotu a neviditeľnosť obetí a dôsledky pre jednotlivcov a spoločnosť.

<sup>25</sup> index kriminality je ukazovateľ, ktorý slúži na kvantifikáciu a vyjadrenie úrovne kriminality v určitej oblasti, akými sú napríklad mesto, krajina či iná geografická jednotka.

<sup>26</sup> niekedy sa uvádza aj pojem index viktinnosti je ukazovateľ, ktorý vyjadruje frekvenciu alebo prevalenciu viktimizácie v určitej populácii alebo na určitom geografickom území.



Tento koncept je veľmi dobre aplikovateľný na sexuálne násilie, ktoré sa deje v priebehu dlhšieho časového obdobia. V danom prípade sa prejavujú nasledujúce charakteristiky. Prvou sú dlhodobé účinky sexuálneho násilia na obeť. Pre obeť sexuálneho násilia môže byť psychologická a emocionálna ujma výsledkom dlhodobého pôsobenia páchania, ktorá sa rozvíja a prehľbuje v priebehu času. Tieto následky sa nemusia prejavovať okamžite po útoku na obeť. Ppo určitom čase sa môžu u obeť prejavovať úzkosti, depresie či sebapoškodzovacie sklony. Druhou je normalizácia násilia, čo znamená, že ide o formu pomalého násilia, ktoré sa stáva súčasťou kultúry, v ktorej sa sexuálne násilie ignoruje alebo ospravedľňuje. Tento proces nastáva pomaly a postupne, čo umožňuje jeho reprodukciu prostredníctvom viacerých generácií. Treťou je intersekciónálne faktory, ktoré sú systematicky zasadané do širších sociálnych a politických štruktúr a znevýhodňujú určité sociálne skupiny, ako napríklad ženy či marginalizované etnické skupiny a pod. Dané násilie môže mať pomalý, ale dôsledný účinok na tieto skupiny, keďže ich skúsenosti s násilím sú často ignorované alebo neuznávané. Štvrtou je sociálna a politická neviditeľnosť obeť a proces pomalého násilia spočíva v tom, že utrpenie obeť nie je verejne uznávané ani adekvátne riešené. Obeť nemajú prístup k spravodlivosti a nemajú ani dostatočnú podporu, ako ani možnosť pomoci.

Podľa Nixonovej koncepcie sa sexuálne násilie neobmedzuje iba na jeden izolovaný čin, ale je prepojený s viacerými systémami a procesmi, ktoré udržiavajú nerovnosť a udržiavajú sexizmus často zákerným spôsobom. Orientácia v zložitých právnych rámcoch je nevyhnutne súčasťou tejto siete pomalého násilia, ktoré hlboko ovplyvňuje životné skúsenosti žien a dlhodobo udržiava účinky sexuálneho násilia.<sup>27</sup>

Následne keď sa pozrieme na evidované prípady sexuálneho násilia v Slovenskej republike môžeme konštatovať, že najvyšší počet evidovaných trestných činov bol v roku 2022 (88 trestných činov) a najnižší počet bol v rokoch 2016 a 2020 (59 trestných činov). Index kriminality sa pohyboval v rozpätí od 1,09 (v roku 2016) na 100 000 obyvateľov do 1,62 (v roku 2022) na 100 000 obyvateľov. V roku 2023 bol index sexuálneho násilia na úrovni 1,31 na 100 000 obyvateľov.

Tab. 2 Trestný čin sexuálneho násilia v Slovenskej republike

Rok	Index viktimizácie - ženy	Miera objasnenosti
2016	0,80	71,19 %
2017	1,21	75,86 %
2018	1,00	75 %
2019	0,93	69,23 %
2020	0,76	71,19 %
2021	0,95	63,89 %
2022	1,21	46,59 %
2023	0,88	50,7 %

Zdroj: Vlastné spracovanie z Evidenčno-štatistického systému kriminality

<sup>27</sup> CORBETT, E., POWER, J., THEOBALD, J., EDMONDS, L., WRIGHT, K., HOOKER, L. 2023. *The normalisation of sexual violence revictimisation in regional and rural areas: Our failure to respond*. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ajs4.297>.

Skúmaním miery objasnenosti sexuálneho násillia (vid' Tab.2) môžeme konštatovať, že v roku 2016 bolo miera objasnenosti 71,19 % a do roku 2023 klesla na 50,7 %. Najvyššia miera objasnenosti bola v roku 2017 a najnižšia miera objasnenosti sexuálneho násillia bola v roku 2022. Počas sledovaného obdobia sa ženy stali častejšie obeťami sexuálneho násillia ako muži. V skúmanom období počet ženských obetí presiahol minimálne presiahol počet 42 a pri mužských obetiach bol maximálny počet 22.

Pri sexuálnom násillí páchanom na ženách sme zistili, že index viktimizácie bol najnižší v roku 2020 (0,76 na 100 000 obyvateľov). Index viktimizácie dosiahol najvyššiu hodnotu v rokoch 2017 a 2022, ktorý bol 1,21 na 100 000 obyvateľov.

### 2.3 Znásilnenie

Nahliadanie na znásilnenie sa v priebehu posledných rokov zmenilo prostredníctvom širšieho kriminologického skúmania tejto témy aj prostredníctvom viacerých vytvorených teórií. Či už v zmysle Grothovej typológie znásilnenia ktorý bol jedným z priekopníkov v tejto oblasti. Jeho skúmanie sa zameriavalo na štúdiu sexuálne násilných páchatel'ov. Na základe motívov ich páchania rozdelil znásilnenie do troch typov. Prvým typom je mocenské znásilnenie, pri ktorom sa páchatel' usiluje o kontrolu a dominanciu nad obeťou. Akt znásilnenia je prejavom jeho pocitu menejcnosti. Zároveň Groth identifikoval aj subtypy týchto správání ako napríklad mocenské kompenzačné (zamerané na prekonanie pocitu menejcnosti) a mocenské asertívne (dôraz je kladený na potvrdenie mužskej dominancie). Druhým typom je sadistické znásilnenie, v ktorom hlavnou motiváciou páchatel'ov je spôsobovanie bolesti trýznivým spôsobom či ponižovaním obeti. Tretím typom bolo znásilnenie z hnevu, pri ktorom páchatel' ventiluje hnev vyvolaný frustráciou alebo pocitmi odmietnutia. Prejavované násillie pri páchaní je impulzívne a intenzívne. Grothová typológia sa považuje za bimodálnu, z dôvodu že rozlišuje dva hlavné motívy znásilnenia a to moc a sexuálne násillie poháňané sadizmom. Základný rámec jeho typológie naznačuje, že väčšina znásilnení má buď mocenský alebo sadistický charakter, pričom hnev je často sekundárnym sprievodným motívom. Práve táto bimodálnosť vyvolala otázky týkajúce sa klinickej užitočnosti opisu jednotlivých páchatel'ov znásilnenia.<sup>28</sup>

Ku skúmaniu znásilnenia taktiež prispel aj Malamuthov model evolučného vývoja sexuálnej agresie, v ktorom autor spája psychopatologické prvky so širším evolučným a sociálnym kontextom. Identifikoval tzv. „vysokorizikový profil“ pre sexuálnu agresiu, ktorý zahŕňa sexuálnu koercivitu a nepriateľský postoj k ženám, nedostatok svedomia a sebakontroly, kultúrne faktory podporujúce dominanciu mužov. Tento model naznačuje, že existujú viaceré vzájomne sa ovplyvňujúce rizikové faktory. Prvým rizikovým faktorom je neosobný sex, ktorý je definovaný ako sex vyhľadaný pri „dobývaní“. Dané správanie je nezáväzná a absentuje pri ňom emocionálna blízkosť k sexuálnemu partnerovi. Druhým rizikovým faktorom je nepriateľská maskulinita, ktorá sa prejavuje formou mužskej ideológie sústredená na

---

<sup>28</sup> WHO. *Typologies of the sexual offender*. In: CRIMINOLOGY, 43.4: 319-339. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete: [http://www.bishopaccountability.org/reports/2004\\_02\\_27\\_JohnJay/LitReview/2\\_5\\_JJ\\_TypologiesOf.pdf](http://www.bishopaccountability.org/reports/2004_02_27_JohnJay/LitReview/2_5_JJ_TypologiesOf.pdf).

presvedčenie, že muži sú nadradení ženám z čoho vyplýva aj ich dominantný postoj k nim a získavanie uspokojenia z dominancie nad ženami. Tretím rizikovým faktorom je podpora sexuálne agresívnych noriem, ktoré tolerujú alebo ospravedlňujú sexuálnu agresiu páchatel'a. Štvrtým rizikovým faktorom je sklon k sexuálnemu nátlaku, pri ktorom páchatelia využívajú manipuláciu či nátlak na dosiahnutie sexuálneho uspokojenia.<sup>29</sup>

Medzi pomerne nové teórie zameriavajúce sa na koncept znásilnenia môžeme zaradiť aj teóriu kultúry znásilnenia. Práve Nixonová koncepcia „pomalého násilia“ je pomerne úzko prepojená s teóriou kultúry znásilnenia. V rámci prepojenia môžeme vidieť viaceré aspekty, ktorými je konkrétne skrývanie a normalizovanie násilia, trvalá nerovnosť a sexizmus, neprimerané formy udržiavania násilia, ako aj evidencia či ignorovanie problémov súvisiacich so znásilnením.<sup>30</sup>

Na základe počtu prípadov znásilnenia v Slovenskej republike môžeme uviesť, že index kriminality a index viktimizácie so zameraním na obeť ženy (vid' Tab. 3) sa nelíši, z dôvodu, že v zmysle Trestného zákona obeťou znásilnenia môže byť iba žena. Miera objasňovania trestného činu znásilnenia bola najnižšia v roku 2022 a najvyššia v roku 2021.

Tab. 3 Trestný čin znásilnenia v Slovenskej republike

Rok	Index viktimizácie - ženy	Miera objasnenosti
2016	1,50	63,41 %
2017	1,76	64,58 %
2018	1,76	63,54 %
2019	1,74	61,86 %
2020	1,69	60,87 %
2021	1,69	65,22 %
2022	1,97	45,79 %
2023	1,84	48 %

Zdroj: Vlastné spracovanie z Evidenčno-štatistického systému kriminality

### Vyhodnotenie skúmania a podnety k vedeckej diskusii

Stanovená hypotéza skúmania, že Vyšší index viktimizácie v Slovenskej republike je spojený s nižšou mierou objasnenosti sexuálnych trestných činov sa nepotvrdila prostredníctvom realizovaných metód kriminologického skúmania.

Nižší index viktímnosti vybraných trestných činov naznačuje, že obeť sexuálnej kriminality menej oznamujú trestnú činnosť. Daný predpoklad môže byť spôsobený viacerými faktormi ako napríklad nízka miera dôvery v právny systém alebo stigmatizácia obetí sexuálnej kriminality.

<sup>29</sup> YUCEL, E., ANGELONE, D. J., & JONES, M. C. 2023. *Reassessing the Confluence Model of Men's Risk for Sexual Aggression*. In: *Journal of Interpersonal Violence*, 38(7-8), 6062-6084. <https://doi.org/10.1177/08862605221127376>.

<sup>30</sup> CORBETT, E., POWER, J., THEOBALD, J., EDMONDS, L., WRIGHT, K., HOOKER, L. 2023. *The normalisation of sexual violence revictimisation in regional and rural areas: Our failure to respond*. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ajs4.297>.

Zároveň môžeme konštatovať, že je pomerne vysoká miera objasnenosti oproti iným druhom kriminality. Z čoho môže vyplývať, že orgány činné v trestnom konaní majú relatívne efektívne vyšetrovacie mechanizmy pri riešení sexuálnej kriminality v Slovenskej republike.

Ako sa hovorí, „Sex predáva“, kladieme si otázku, „ale prečo tomu tak musí byť“?. Vedie nás k tomu historická tradícia, že tieto stereotypy stále pretrvávajú v spoločnosti a dedia sa z generácie na generáciu mužov a žien? Deti už v nízkom veku sú vystavované sexuálnemu kontextu zo všetkých strán bez rozdielu pohlavia.

Prejavuje sa normalizácia násilia v bežných súvislostiach v kultúre ako aj v médiách. Avšak normalizácia násilia vytvára v spoločnosti toleranciu voči sexuálnemu obťažovaniu a znásilneniu, ako aj obviňuje obeť z toho čo sa im stalo na základe toho čo mali oblečené.

Skutočne chceme aby obeť sexuálnej kriminality nenahlasovali trestné činy, ktoré sú na nich páchané a už aktuálne vo vysokej miere latencie sexuálnych trestných činov stúpala?

Zároveň aby páchatelia neboli potrestaní za zasahovanie do telesnej, duševnej ako aj sexuálnej integrity žien od útleho veku až po seniorský vek?

V spoločnosti pretrvávajú mýty a stereotypy týkajúce sa sexuálnej oblasti ako napríklad ospravedlňovanie páchatel'ov sexuálneho násilia, obviňovanie obetí, znevažovanie závažnosti sexuálnej kriminality či podpora dominantného postavenia mužov vo vzťahu.

Uvedené otázky nám vyplynuli z realizovanej analýzy a výpočtu indexu viktimizácie za obdobie rokov 2016 až 2023 a dávame ich do súvisu smerom k vedeckej diskusii.

## **Záver**

Sexuálna kriminalita je považovaná vo výraznej miere za latentný druh kriminality ako aj závažný, ktorý ohrozuje integritu osoby. Z hľadiska štruktúry danej kriminality môžeme do nej zaradiť napríklad sexuálne zneužívanie, obchodovanie s ľuďmi, znásilnenie a sexuálne násilie. V širších súvislostiach zahŕňa taktiež aj sexuálne obťažovanie, vo všetkých jeho formách.

Sociálna stigmatizácia a kultúrne normy ovplyvňujú latentnosť sexuálnej kriminality, pri ktorých obeť čelia spoločenským predsudkom a sociálnemu odsúdeniu. Práve to môže spôsobovať u obeti bariéry, ktoré ich odrádzajú od oznámenia spáchaného trestného činu tohto charakteru. V spojitosti s týmto faktorom sa mnohé ženské obeť boja nahlásiť trestnú činnosť z celkovej rodovej nerovnosti v spoločnosti, keďže vo viacerých prípadoch sú dané konania trivializované či zľahčované práve na úkor fyzickej a psychickej ujmy obeti.

Taktiež v niektorých rodinných či partnerských vzťahoch je sexuálne násilie považované za „normálnu“ súčasť života ako aj kontrola partnerky či iné „prejavy vlastníctva“, ktoré sú prejavom dominancie mužov vo vzťahu. Prípadne aj neakceptovanie odmietnutia sexuálnej aktivity zo strany partnerky. Práve v týchto prípadoch sa prejavujú aj prvky manipulovania, zastrašovania či hrozby násilia, alebo jeho priame realizovanie za účelom uspokojenia svojich sexuálnych túžob.

Považujeme za potrebné upriamiť pozornosť preventologickej praxe práve na tému sexuálnej kriminality najmä v oblasti vzdelávania mladých ľudí, u ktorých sa začína vyvíjať sexuálne povedomie ako aj etické a právne vedomie. Je nevyhnutné naučiť práve túto skupinu osôb ako rozpoznať možné riziko sexuálnej kriminality a že je v poriadku, keď osoba so sexuálnou aktivitou nesúhlasí, čo vedie aj k celkovej akceptácii jej rozhodnutia. Z dôvodu, že

práve nútenie do takejto aktivity je už prejavom sexuálnej kriminality. Zamerat' sa na vytváranie zdravých sexuálnych vzťahov, ktoré nie sú založené na násilnom presadzovaní sexuálnych záujmov jednotlivca voči ujme obeť. Zároveň je potrebné hovoriť o tejto problematike prostredníctvom reálnych prípadov, aby spoločnosť prostredníctvom nich zvyšovala právne vedomie svojich obyvateľov v tejto oblasti. Taktiež je nutné pravidelne realizovať preventívne a informačné kampane počas celého roka, ktoré by boli zamerané na možnosti pomoci obetiam sexuálnej kriminality aj s využitím médií a sociálnych sietí.

## Použitá literatúra

COUNCIL OF EUROPE. *Harassment and sexual harassment*. [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/harassment-and-sexual-harassment>.

CORBETT, E., POWER, J., THEOBALD, J., EDMONDS, L., WRIGHT, K., HOOKER, L. 2023. *The normalisation of sexual violence revictimisation in regional and rural areas: Our failure to respond*. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ajs4.297>.

EURÓPSKY PARLAMENT, 2024. Obchodovanie s ľuďmi: boj EÚ proti vykorisťovaniu. [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: <https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20230921STO05705/obchodovanie-s-ludmi-boj-eu-proti-vykoristovaniu>.

KLIMEK, L a kol. 2020. *Kriminológia vo vnútroštátnom a medzinárodnom rozmere*. 1. vyd. - Bratislava: Wolters Kluwer SR, s. 777. ISBN 978-80-571-0251-9.

LIM YY, WAHAB S, KUMAR J, IBRAHIM F, KAMALUDDIN MR. 2021. *Typologies and Psychological Profiles of Child Sexual Abusers: An Extensive Review*. *Children (Basel)*. 2021 Apr 25;8(5):333. doi: 10.3390/children8050333. PMID: 33922985; PMCID: PMC8146192.

MINISTRY OF INTERIOR OF THE SLOVAK REPUBLIC, 2024. *Situation Report for the Fight against Trafficking in Human Beings in the Slovak Republic for 2023*. [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: [https://www.minv.sk/swift\\_data/source/mvsr/obchodovanie\\_ludmi/vyhodnotenia\\_ppoo/Situacna\\_sprava\\_OSL\\_za\\_rok\\_2023\\_FINAL.pdf](https://www.minv.sk/swift_data/source/mvsr/obchodovanie_ludmi/vyhodnotenia_ppoo/Situacna_sprava_OSL_za_rok_2023_FINAL.pdf).

MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, 2021. *Celoštátna stratégia rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike*. [online]. [cit.2024-10-05]. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/ministerstvo/spolocny-sekretariat-vyborov/vybor-rodovu-rovnost/dokumenty-udalosti/strategia-rovnosti-z-m-2021-27.pdf>.

OČENÁŠOVÁ, Z., MICHALÍK, P. 2017. *Sexuálne násilie na ženách - správa z reprezentatívneho výskumu*. [online]. [cit.2024-10-05]. Dostupné na internete: [https://www.researchgate.net/publication/360335285\\_SEXUALNE\\_NASILIE\\_NA\\_ZENACH\\_SPRAVA\\_Z\\_REPREZENTATIVNEHO\\_VYSKUMU](https://www.researchgate.net/publication/360335285_SEXUALNE_NASILIE_NA_ZENACH_SPRAVA_Z_REPREZENTATIVNEHO_VYSKUMU).

POLÍCIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2018. Obchodovali s mladou ženou, núkali ju na prostitúciu. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete:

[https://www.facebook.com/policiaslovakia/videos/z%C3%A1sah-%C3%BAhpc/208290703422741/?locale=sk\\_SK](https://www.facebook.com/policiaslovakia/videos/z%C3%A1sah-%C3%BAhpc/208290703422741/?locale=sk_SK).

POSITIVE CHILDHOOD ALLIANCE, *About child sexual abuse*. [online]. [cit.2023-10-20]. Dostupné na internete: <https://www.preventchildabusenc.org/resource-hub/about-child-sexual-abuse/>.

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE ĽUDSKÉ PRÁVA, 2021. *Diskriminácia vo forme sexuálneho obťažovania – komparatívna analýza*. [online]. [cit.2024-10-11]. Dostupné na internete: <https://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Diskriminacia-vo-forme-sexualneho-obtazovania-1.pdf>.

STRÉMY, T., KURILOVSKÁ, L. a kol.2022. *Trestný zákon Komentár. II. zväzok, 1. vyd.* - Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. s. 1506. ISBN 978-80-7676-534-4 .

Štatistický výkaz kriminality za obdobie rokov 2016 - 2023. Banská Bystrica, UCEP.

UNICEF, 2024. *Over 370 million girls and women globally subjected to rape or sexual assault as children*. [online]. [cit.2024-10-20]. <https://www.employment.gov.sk/files/sk/ministerstvo/spolocny-sekretariat-vyborov/vybor-rodovu-rovnost/dokumenty-udalosti/strategia-rovnosti-z-m-2021-27.pdf>.

WHO. *Typologies of the sexual offender*. In: CRIMINOLOGY, 43.4: 319-339. [online]. [cit.2024-10-20]. Dostupné na internete: [http://www.bishopaccountability.org/reports/2004\\_02\\_27\\_JohnJay/LitReview/2\\_5\\_JJ\\_TypologiesOf.pdf](http://www.bishopaccountability.org/reports/2004_02_27_JohnJay/LitReview/2_5_JJ_TypologiesOf.pdf).

WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2024. *Violence against women*. [online]. [cit.2024-10-05]. Dostupné na internete: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>.

WORLD HEALTH ORGANIZATION. *Sexual violence..* [online]. [cit.2024-10-07]. Dostupné na internete: [https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/77434/WHO\\_RHR\\_12.37\\_eng.pdf](https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/77434/WHO_RHR_12.37_eng.pdf).

YUCEL, E., ANGELONE, D. J., & JONES, M. C. 2023. *Reassessing the Confluence Model of Men's Risk for Sexual Aggression*. In: Journal of Interpersonal Violence, 38(7-8), 6062-6084. <https://doi.org/10.1177/08862605221127376>.

Zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

Autor

Mgr. Michaela Kiššová, PhD.

Odborný asistent

Katedry kriminológie

Akadémia Policajného zboru v Bratislave

e-mail: [michaela.kissova@akademiapz.sk](mailto:michaela.kissova@akademiapz.sk)